

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Wykaz literatury	XIX

Rozdział I. Zasady sprawowania opieki zdrowotnej w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	1
---	---

§ 1. Wprowadzenie. Rozwój rozwiązań prawnych	1
§ 2. Umiejscowienie regulacji w systemie prawa	3
§ 3. Podmiotowy zakres regulacji	6
§ 4. Zakres przedmiotowy regulacji	11

Rozdział II. Definicja oraz cechy szczególne zawodu lekarza i lekarza dentystry	17
--	----

§ 1. Wprowadzenie	17
§ 2. Przedmiotowy zakres zawodu lekarza	18
I. Uwagi wstępne	18
II. Udzielenie świadczeń zdrowotnych	18
III. Prace badawcze	21
IV. Nauczanie zawodu lekarza	22
V. Zatrudnienie w NFZ i innych urzędach	23
§ 3. Profesjonalny charakter czynności lekarskich	24
§ 4. Zawód lekarza jako zawód zaufania publicznego	26
§ 5. Zawód lekarza jako „wolny zawód”	27
§ 6. Podsumowanie	29

Rozdział III. Prawo wykonywania zawodu lekarza	31
---	----

§ 1. Wprowadzenie	31
§ 2. Warunki uzyskania prawa wykonywania zawodu lekarza/lekarza dentystry	32
I. Uwagi wstępne	32
II. Obywatelstwo polskie lub innego kraju członkowskiego Unii Europejskiej	33
III. Posiadanie dyplomu lekarza lub lekarza dentystry	34
IV. Pełna zdolność do czynności prawnych	36
V. Stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu lekarza lub lekarza dentystry	38
VI. Nienaganna postawa etyczna	40

VII. Odbycie stażu podyplomowego lekarza lub lekarza dentysty	42
VIII. Złożenie z wynikiem pozytywnym Lekarskiego Egzaminu Państwowego lub Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Państwowego	46
IX. Uzyskiwanie prawa wykonywania zawodu lekarza przez cudzoziemców	52
§ 3. Procedura uzyskiwania prawa wykonywania zawodu oraz wpisu do rejestru lekarzy	53
Rozdział IV. Kwalifikacje zawodowe lekarzy	57
§ 1. Wprowadzenie. Punkty edukacyjne	57
§ 2. Specjalizacja	58
I. Uwagi wprowadzające	58
II. Model i tryby szkolenia specjalizacyjnego	59
III. Postępowanie kwalifikacyjne do rozpoczęcia specjalizacji	62
IV. Kierownik specjalizacji	64
V. Państwowy Egzamin Specjalizacyjny	65
§ 3. Uzyskiwanie umiejętności z zakresu węższych dziedzin medycyny lub udzielania określonych świadczeń zdrowotnych	66
Rozdział V. Formy wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentysty	69
§ 1. Wprowadzenie	69
§ 2. Wykonywanie zawodu lekarza na podstawie stosunku pracy	70
I. Uwagi wprowadzające	70
II. Czas pracy w zakładach opieki zdrowotnej	71
III. Dodatkowe świadczenia pieniężne związane z pracą w zakładach opieki zdrowotnej	84
§ 3. Prowadzenie praktyki lekarskiej	87
I. Uwagi wstępne	87
II. Formy praktyk lekarskich	89
III. Warunki podjęcia praktyki lekarskiej	91
1. Wprowadzenie	91
2. Rejestracja działalności gospodarczej	91
3. Szczególne warunki dotyczące rozpoczęcia praktyki lekarskiej	96
4. Rejestracja	100
IV. Podawanie do publicznej wiadomości informacji o prowadzonej praktyce	105
V. Możliwość zatrudniania innych osób	109
VI. Kontrola praktyki lekarskiej	110
VII. Wykreślenie z rejestru i zakończenie działalności	112
Rozdział VI. Zasady organizacji zakładów opieki zdrowotnej	115
§ 1. Wprowadzenie. Ewolucja rozwiązań prawnych	116
§ 2. Definicja zakładu opieki zdrowotnej	119
§ 3. Podziały zakładów opieki zdrowotnej	122
I. Uwagi wprowadzające	122

II. Podział zakładów ze względu na czasokres, w którym udzielane są świadczenia zdrowotne.....	122
1. Zakłady przeznaczone dla osób, których stan zdrowia wymaga udzielania całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych.....	122
2. Zakłady udzielające świadczeń osobom niewymagającym ich całodobowo lub całodziennie	127
III. Podział zakładów ze względu na miejsce regulacji	130
IV. Podział zakładów w oparciu o kryterium formalnoprawne.....	132
1. Publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	132
2. Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	138
§ 4. Utworzenie zakładu opieki zdrowotnej	141
I. Uwagi wprowadzające	141
II. Akt erekcyjny	141
III. Wyposażenie zakładu	143
IV. Akty wewnątrzzakładowe – statut i regulamin wewnętrzny	143
V. Wymogi kadrowe.....	148
VI. Wpis do rejestru zakładów opieki zdrowotnej	149
VII. Rejestracja SP ZOZ-ów.....	153
VIII. Aktualizacja danych wpisanych do rejestrów	154
IX. Wykreślenie z rejestru.....	156
§ 5. Zarządzanie zakładem opieki zdrowotnej.....	159
I. Kierownik zakładu opieki zdrowotnej	159
1. Uwagi wprowadzające	159
2. Podstawy zatrudnienia kierownika zakładu opieki zdrowotnej	160
3. Prawa i obowiązki kierownika zakładu opieki zdrowotnej	166
4. Rozwiązanie stosunku pracy lub umowy menadżerskiej	167
II. Rada społeczna.....	168
1. Uwagi wprowadzające	168
2. Powołanie rady społecznej.....	169
3. Skład rady społecznej	170
4. Zasady funkcjonowania i zadania rady społecznej	173
§ 6. Kontrola i nadzór nad zakładami opieki zdrowotnej.....	176
I. Uwagi wprowadzające	176
II. Kontrola zakładu opieki zdrowotnej	177
III. Nadzór nad zakładami opieki zdrowotnej	180
§ 7. Przekształcanie, łączenie i podział zakładów opieki zdrowotnej	184
I. Uwagi wprowadzające	184
II. Przekształcanie i łączenie SP ZOZ-ów.....	186
§ 8. Likwidacja zakładu opieki zdrowotnej.....	190
I. Uwagi wstępne	190
II. Rozpoczęcie likwidacji	190
II. Przeprowadzenie likwidacji	193
IV. Czasowe zaprzestanie działalności	196

Rozdział VII. Obowiązek udzielenia pomocy lekarskiej	201
§ 1. Wprowadzenie i źródła prawne obowiązku udzielania pomocy	201
§ 2. Podmiotowy i przedmiotowy zakres obowiązku udzielania pomocy lekarskiej	205
§ 3. Przypadki legalnego zaniechania udzielania pomocy	213
I. Uwagi wstępne	213
II. Regulacja zawarta w art. 162 KK	215
III. Unormowanie zawarte w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentystry	219
IV. Przyczyny zaniechania pomocy leżące po stronie pacjenta	227
1. Sprzeciw pacjenta	227
2. Klauzule antycypacyjne	228
3. Ratowanie samobójców	231
4. Podawanie krwi Świadkom Jehowy	235
Rozdział VIII. Dokumentacja medyczna	241
§ 1. Wprowadzenie, źródła regulacji	241
§ 2. Pojęcie, rodzaje i treść dokumentacji medycznej	245
§ 3. Sposób prowadzenia dokumentacji medycznej oraz jej ochrona	250
§ 4. Zasady udostępniania dokumentacji medycznej	254
I. Wprowadzenie	254
II. Krąg podmiotów uprawnionych do dostępu do dokumentacji medycznej	255
1. Uwagi wstępne	255
2. Pacjent i jego przedstawiciel ustawowy	255
3. Osoba upoważniona przez pacjenta	257
4. Uprawnione instytucje i urzędy	258
III. Sposób udostępnienia dokumentacji medycznej	261
IV. Opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej	262
§ 5. Przechowywanie dokumentacji medycznej	263
Rozdział IX. Tajemnica lekarska	267
§ 1. Wprowadzenie	267
I. Uzasadnienie obowiązku zachowania tajemnicy	267
II. Źródła prawne tajemnicy lekarskiej	270
§ 2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy tajemnicy lekarskiej	272
§ 3. Formy i sposoby naruszenia tajemnicy lekarskiej	274
§ 4. Sankcje za naruszenie tajemnicy lekarskiej	277
§ 5. Przypadki dopuszczalnego ujawnienia tajemnicy lekarskiej	282
I. Uwagi wstępne	282
II. Upoważnienie udzielone przez pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego	283
III. Ujawnienie tajemnicy uzasadnione dobrem pacjenta	286
IV. Ochrona interesu osób trzecich i interesu publicznego	289
V. Zwolnienie z obowiązku konfidencji na podstawie odrębnych ustaw	294

Rozdział X. Zasady wypisywania recept na leki i materiały medyczne oraz zleceń na przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne	299
§ 1. Uwagi terminologiczne. Sprzedawanie produktów leczniczych przez lekarza	299
§ 2. Podmioty uprawnione do wystawiania recept i warunki ich wystawiania ..	303
§ 3. Elementy konstrukcyjne recepty. Korekta danych zamieszczonych na recepcie	307
§ 4. Przechowywanie blankietów recept	317
§ 5. Limity ilości przepisanych leków i wyrobów medycznych	317
§ 6. Kontrola wystawionych recept.....	319
§ 7. Sankcje.....	321
Rozdział XI. Obowiązki lekarza związane ze zgłaszaniem niepożądanego działania produktu leczniczego oraz incydentu medycznego wyrobu medycznego.....	325
§ 1. Wprowadzenie	325
§ 2. Zgłaszanie niepożądanego działania produktu leczniczego	326
§ 3. Zgłaszanie incydentu medycznego wyrobu medycznego	328
Rozdział XII. Zgoda pacjenta na wykonanie zabiegu lekarskiego	331
§ 1. Wprowadzenie	333
§ 2. Evolucja poglądów na temat wymogu zgody pacjenta na zabieg leczniczy	335
§ 3. Warunki skutecznej zgody pacjenta na zabieg leczniczy.....	339
I. Uwagi wstępne	339
II. Podmiotowy zakres zgody.....	343
1. Zgoda pacjenta	343
2. Zgoda zastępcza	345
3. Zgoda kumulatywna	351
4. Zezwolenie sądu opiekuńczego	355
III. Zgoda uświadomiona (objaśniona)	356
1. Uwagi wstępne	356
2. Zakres przekazywanych informacji.....	357
3. Sposób przekazania informacji	363
4. Podmioty uprawnione do uzyskania informacji	365
5. Ograniczenie obowiązku informacyjnego.....	374
6. Podsumowanie	376
IV. Wymóg dobrowolności zgody oraz jej szczegółowości	377
V. Forma zgody.....	380
§ 4. Wykonanie zabiegów bez zgody pacjenta – zgoda domniemana	386
§ 5. Przypadki przymusowego leczenia	395
I. Uwagi wstępne	395
II. Ochrona społeczeństwa przed skutkami nałogów – przeciwdziałanie i leczenie uzależnień	396

1. Leczenie osób uzależnionych od alkoholu	396
2. Leczenie osób uzależnionych od narkotyków	398
3. Przymusowe leczenie w związku z popełnieniem przestępstwa	399
4. Stosowanie środków leczniczych wobec nieletnich	402
III. Leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi	403
1. Uwagi wstępne	403
2. Przymusowe badanie osób z zaburzeniami psychicznymi	404
3. Przymusowa hospitalizacja	406
4. Przymusowe leczenie osób niepoczytalnych na zasadach Kodeksu karnego	415
IV. Leczenie chorób zakaźnych	420
V. Przymusowe wykonywanie zabiegów lekarskich na potrzeby postępowania karnego	427
VI. Przymusowe leczenie osób osadzonych	433
§ 6. Karna odpowiedzialność za wykonanie zabiegu bez zgody pacjenta	439
Rozdział XIII. Stwierdzanie zgonu i postępowanie ze zwłokami.....	451
§ 1. Wprowadzenie i źródła regulacji	451
§ 2. Podmioty uprawnione do stwierdzania zgonu	452
§ 3. Obowiązki lekarza stwierdzającego zgon	453
§ 4. Sekcja zwłok	457
§ 5. Podsumowanie	459
Rozdział XIV. Warunki prawne przeszczepiania komórek, tkanek i narządów....	461
§ 1. Wprowadzenie	461
§ 2. Ewolucja regulacji etycznych i prawnych dotyczących transplantacji	464
I. Regulacje międzywojenne oraz z okresu PRL	464
II. Unormowania ustawowe do 2005 r.	467
III. Stan prawny pod rządami ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów z 2005 r.	470
IV. Normy etyczne i deontologiczne	472
V. Rozwiązania przyjęte w prawie międzynarodowym	473
§ 3. Uwagi terminologiczne	474
§ 4. Przeszczepy <i>ex mortuo</i>	476
I. Definicja śmierci	476
II. Metodyka ustalenia śmierci	481
III. Modele decydowania o pobraniu materiału ze zwłok	483
IV. Sposoby wyrażania sprzeciwu.....	487
V. Eksplantacja <i>ex mortuo</i> a interes postępowania karnego	492
VI. Obowiązek poszanowania zwłok poddanych eksplantacji	493
§ 5. Przeszczepy <i>ex vivo</i>	494
I. Uwagi wprowadzające	494
II. Warunki podmiotowe dotyczące dawcy	496
III. Zgoda dawcy i biorcy	501
IV. Zasadność i celowość przeprowadzenia transplantacji	507

V. Przeprowadzenie zabiegu <i>lege artis</i>	510
VI. Wykorzystanie materiału pooperacyjnego do implantacji	512
§ 6. Odpowiedzialność karna za czyny okołotransplantacyjne	514
I. Uwagi wprowadzające	514
II. Odpowiedzialność karna w związku z transplantacją <i>ex mortuo</i>	514
III. Odpowiedzialność karna w związku z transplantacją <i>ex vivo</i>	516
IV. Odpowiedzialność karna na podstawie przepisów ustawy transplantacyjnej	519
Rozdział XV. Przerywanie ciąży	527
§ 1. Wprowadzenie	527
§ 2. Ewolucja poglądów i regulacji prawnych dotyczących zabiegów przerywania ciąży	528
I. Unormowania antyczne	528
II. Poglądy Kościoła katolickiego	529
III. Światowe unormowania średniowieczne i nowożytne	531
IV. Regulacje na ziemiach polskich	534
§ 3. Modele regulacji dotyczącej przerywania ciąży	542
§ 4. Warunki dopuszczalności przerywania ciąży w aktualnym stanie prawnym	547
§ 5. Odpowiedzialność za nielegalny zabieg przerywania ciąży	560
I. Sankcje karne	560
II. Sankcje cywilne	563
III. Sankcje zawodowe	567
Rozdział XVI. Eksperymenty medyczne	569
§ 1. Wprowadzenie	570
§ 2. Ewolucja unormowań etycznych i prawnych dotyczących eksperymentów na ludziach	571
§ 3. Typologia eksperymentów medycznych	579
§ 4. Zasadność przeprowadzenia eksperymentu – opłacalność projektu	590
§ 5. Przestrzeganie reguł ostrożnego eksperymentowania	594
§ 6. Zgoda uczestnika eksperymentu	602
I. Ewolucja regulacji dotyczącej zgody uczestnika eksperymentu	602
II. Warunki skuteczności prawnej zgody uczestnika eksperymentu	606
§ 7. Pozytywna opinia komisji bioetycznej	631
§ 8. Podsumowanie	633
Rozdział XVII. Zabiegi estetyczne	635
§ 1. Wprowadzenie	635
§ 2. Warunki dopuszczalności zabiegów kosmetycznych	637
I. Podziały czynności kosmetycznych oraz sankcje za ich nielegalne wykonanie	637
II. Czynności kosmetyczne o charakterze leczniczym	638

Spis treści

III. Czynności kosmetyczne podejmowane wyłącznie w celach estetycznych	639
1. Zgoda zainteresowanego jako podstawa legalności zabiegów prostych	639
2. Kontratyp czynności kosmetycznych	643
§ 3. Podsumowanie.....	647
Indeks rzeczowy	649